

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.010.02.2019

Ewa Michlińska
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Polskich Podróżników
w Iławie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/004 – Realizacja Programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE)

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 4 im. Polskich Podróżników w Łławie, ul. Skłodowskiej 31, 14-200 Łława (dalej: Szkoła)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Michlińska, Wicedyrektor pełniący zastępstwo za Dyrektora, od 29 sierpnia 2018 r. (dalej: Dyrektor) W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Danuta Waclawska, Dyrektor, od 1 września 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykorzystywanie przez szkołę ogólnopolskiej sieci edukacyjnej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do 12 czerwca 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Edyta Piskorz-Zabujść, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/67/2019 z 17 maja 2019 r. (akta kontroli str.1-4)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Szkoły w badanym zakresie.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Ocenę pozytywną uzasadnia głównie zapewnienie sprawnego działania w Szkole Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (dalej: OSE), prowadzenie szkoleń nauczycieli w zakresie wykorzystania cyfrowych materiałów edukacyjnych w procesie nauczania oraz bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych, a także praktyczne wykorzystywanie cyfrowych materiałów edukacyjnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego	1. Szkoła została przyłączona do sieci OSE 5 listopada 2018 r. (akta kontroli str. 120) 2. Protokołem zdawczo-odbiorczym instalacji i urządzeń odebrano i potwierdzono zainstalowanie trzech urządzeń niezbędnych do jej uruchomienia, tj.: – punktu dostępowego, – przełącznika dostępowego, – firewalla sprzętowego. Numery seryjne oraz inwentarzowe NASK były zgodne z danymi wskazanymi w ww. protokole, a urządzenia były podłączone i użytkowane. (akta kontroli str. 5-124)
------------------------	--

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

3. Podłączenie Szkoły do sieci OSE nie wymagało przeprowadzenia żadnych prac adaptacyjnych w zakresie infrastruktury sieci komputerowej oraz doposażenia w sprzęt komputerowy. Dyrektor wskazała, że w jej opinii oraz nauczycieli informatyki, w tym Technicznego Reprezentanta Szkoły OSE, przeprowadzenie w szkole prac adaptacyjnych nie jest konieczne, gdyż sieć działa sprawnie.

Wg ustaleń NIK, sprzęt komputerowy podłączony do sieci OSE zapewniał sprawne korzystanie z jej zasobów pozwalając na wykorzystanie pełnej prędkości sieci oraz uruchamianie stron internetowych i aplikacji bez zbędnej zwłoki.

Wg stanu na 31 maja 2019 r. na wyposażeniu Szkoły znajdowały się 64 komputery. Wszystkie były podłączone do sieci OSE. Szkoła nie posiadała na wyposażeniu żadnych urządzeń mobilnych. W Szkole utworzono 26 oddziałów (klasy I-VIII), w których uczyło się 580 uczniów.

(akta kontroli str.121-129)

4. Podczas uruchamiania Sieci OSE przedstawiciel operatora OSE przeprowadził:

- a) Test łącza - pierwszy test wykazał symetryczną przepływność ok. 100 Mb/s. Drugi test wykazał, że łącze jest stabilne bez przerw pakietu danych.
- b) Instruktaż użytkownika w zakresie instalacji certyfikatów SSL – na przykładzie jednego z komputerów w Szkole pokazano w jaki sposób zainstalować certyfikat SSL na pozostałych komputerach podłączonych do sieci OSE. Następnie poinformowano Technicznego Reprezentanta Szkoły o ewentualnym pobraniu certyfikatu wraz z instrukcją instalacji ze strony internetowej <http://certyfikat.ose.gov.pl/>.
- c) Sprawdzenie dostępności usług dotychczas działających w Szkole - aplikacje, które do prawidłowego działania potrzebują łącza internetowego (np. e-dziennik, office.com itp.) zostały uruchomione testowo na kilku komputerach w pracowni komputerowej. Nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w działaniu tych usług.

(akta kontroli str.125-127)

5. Dyrektor, zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe³, zapewniła bezpieczny dostęp do treści zamieszczanych w sieci Internet, poprzez zamówienie bezpłatnej usługi „Bezpieczeństwo OSE Plus”.

(akta kontroli str.113-114)

6. W związku z uruchomieniem OSE, w Szkole powołano osobę, do zadań której należało informowanie o usługach dostępnych w OSE (tzw. Koordynator OSE w szkole) oraz współpraca z Operatorem OSE, w tym zgłaszanie awarii (tzw. Techniczny Reprezentant Szkoły). Ww. funkcje pełnił nauczyciel informatyki i religii w Szkole.

Od momentu uruchomienia usługi OSE w Szkole⁴ wystąpiła jedna przerwa w dostępie do sieci Internet. Utrudnienie to miało miejsce 13 maja 2019 r. w godzinach 8.00-10.00. Po zgłoszeniu telefonicznym problemu do Operatora OSE, dostęp do sieci został przywrócony.

W wyniku ustaleń NIK⁵, średnia prędkość⁶ dostępu do Internetu w Szkole wynosiła:

- download – 90,73 Mb/s,
- upload – 89,1 Mb/s.

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 996, ze zm.

⁴ Dane wg stanu na 28 maja 2019 r.

⁵ Badanie zostało przeprowadzone w ciągu siedmiu dni na komputerze stacjonarnym podłączonym do sieci OSE.

⁶ Najniższy wynik wynosił: download – 79,29 Mb/s, upload – 75,9 Mb/s. Ping każdego dnia pomiaru był na takim samym poziomie, tj. 32 ms.

Jak wskazała Dyrektor, dostarczana przepustowość łącza jest w pełni wystarczająca dla sprawnego i nieutrudnionego korzystania z sieci Internet, również w przypadku jednoczesnego korzystania z sieci przez wielu użytkowników.

(akta kontroli str. 113, 126-127, 130-131)

7. Uczniowie i nauczyciele mogli korzystać z sieci OSE w następujący sposób:

- w ramach lekcji informatyki uczniowie mogli korzystać indywidualnie z komputerów podłączonych przewodowo do sieci OSE. Na innych przedmiotach, korzystając z komputera nauczyciela, mogli brać udział w rozwiązywaniu zadań online podczas pracy z całą klasą oraz wykorzystywać materiały dydaktyczne przygotowane w ramach pracy w domu. Uczniowie mogli również korzystać z komputera znajdującego się w bibliotece;
- nauczyciele korzystali z sieci OSE przeglądając zasoby internetowe, przygotowując lub pozyskując materiały dydaktyczne, dokumentując przebieg nauczania. Komputery podłączone przewodowo do sieci OSE dostępne były dla nauczycieli w salach lekcyjnych oraz w pokoju nauczycielskim. Mogli oni również korzystać z sieci OSE na własnych urządzeniach mobilnych.

Uczniowie nie mogli korzystać z bezprzewodowego dostępu do Internetu na swoich urządzeniach mobilnych, gdyż jak wyjaśniła Dyrektor, zgodnie ze Statutem Szkoły, używanie telefonów komórkowych jest w szkole zabronione. Dodała, że obowiązywanie tej zasady uzasadnione jest pielęgowaniem rzeczywistych więzi między dziećmi oraz umiejętności komunikacji i empatii.

(akta kontroli str. 98-99, 121-127)

8. Szkoła nie była informowana przez Ministerstwo Cyfryzacji, Ministerstwo Edukacji Narodowej ani organ prowadzący Szkołę o możliwościach wykorzystywania sieci OSE, w tym w szczególności o opracowanych i udostępnionych cyfrowych materiałach edukacyjnych. Dyrektor wskazała jednak, że 23 maja 2019 r. Szkoła otrzymała zaproszenie na I Kongres Edukacyjny NASK „OSE - Świat Możliwości”, który ma odbyć się 7 czerwca 2019 r. w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie.

W kontrolowanym okresie wykorzystywano w Szkole cyfrowe materiały edukacyjne w dydaktyce. W okresie od 1 do 31 marca 2019 r. nauczyciele posilkowali się materiałami cyfrowymi w trakcie zajęć dla klas od I do VIII obejmującymi m.in.: gry edukacyjne, quizy, treści muzyczne, materiały dźwiękowe, filmy fabularne, instruktażowe i edukacyjne, karty pracy do przeprowadzenia lekcji, grafiki do pracy, teksty źródłowe, mapy, testy, zadania online do utrwalania umiejętności, atlasy, animacje, arkusze edycji danych i tekstów online. Ww. materiały znajdowały się m.in. na stronach: www.scholaris.pl, www.matzoo.pl, www.superkid.pl, <https://naszelementarz.men.gov.pl>, <https://www.mac.pl/mac-akademia/materiały-dla-nauczyciela>, <https://epodreczniki.pl>, www.takzdam.pl, www.learningapps.org, <https://staffroom.pl>, www.gwo.pl, <https://www.krzyzowki.edu.pl>, www.docwiczenia.pl, www.macmillan.pl, <https://scratch.mit.edu> oraz www.quizizz.com. Nie korzystano natomiast z materiałów zamieszczonych na stronach <https://it-szkola.edu.pl> oraz <https://akademia.nask.pl>, gdyż jak wyjaśniła Dyrektor, Szkoła nie posiadała wiedzy o istnieniu takich stron.

Korzystanie z materiałów cyfrowych dotyczyło następujących przedmiotów: informatyka, edukacja wczesnoszkolna, język polski, muzyka, język angielski, matematyka, fizyka, przyroda, geografia, biologia, chemia, ekologia, technika oraz religia.

(akta kontroli str. 125-127, 132-137, 159)

9. Od 1 grudnia 2018 r. dostęp Szkoły do sieci Internet realizowany był wyłącznie za pośrednictwem OSE. Z wcześniejszym operatorem umowę rozwiązano ze skutkiem na 30 listopada 2018 r.

(akta kontroli str. 138)

10. W latach 2018-2019 (do końca maja) 43 nauczycieli Szkoły (86% wszystkich nauczycieli) odbyło łącznie 13 szkoleń w zakresie wykorzystania cyfrowych materiałów edukacyjnych. I tak, szkolenie pn.:

- „E-twinning – zapoznanie z platformą e-learningową” oraz „Chmura, praca w chmurze” – przeprowadzone w Szkole w ramach wewnętrznego doskonalenia nauczycieli (ujęte w Planie doskonalenia na 2018 r.). Wzięło w nich udział 42 nauczycieli;
- „Programowanie w edukacji – PYTHON” – przeprowadzone w Warmińsko-Mazurskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie (ujęte w Planie doskonalenia na 2019 r.). Wzięło w nim udział troje nauczycieli;
- „Narzędzia TIK w języku angielskim” – przeprowadzone w bibliotece pedagogicznej w Iławie (jeden nauczyciel);
- „Aktywne tablice – jak najlepiej wykorzystać” – przeprowadzone w formie e-konferencji (jeden nauczyciel);
- „Tydzień z social media”, „Tydzień z narzędziami ułatwiającymi zbieranie, organizowanie i udostępnianie informacji w sieci”, „Tydzień z projektem Erasmus+ KA2”, „Tydzień z e-Safety”, „Tydzień z Bloggerem”, „Tydzień z Gimpem” oraz „Tydzień z narzędziami google dla nauczyciela języków obcych” – szkolenia online prowadzone przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji (jeden nauczyciel);
- „Aktywna tablica z e-twinning” – szkolenie stacjonarne przeprowadzone w siedzibie Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji w Warszawie;
- „Technologia informacyjna” – kurs prowadzony przez Szkołę Wyższą im. Pawła Włodkowica w Płocku (dwóch nauczycieli).

Dodatkowo trzy szkolenia („Jak technologie informacyjno-komunikacyjne mogą pomóc w realizacji celów języka polskiego – z wykorzystaniem programów internetowych Popplet, Glogster, Learning Apps”, „Programowanie w edukacji wczesnoszkolnej” oraz „Realizacja zajęć komputerowych w edukacji wczesnoszkolnej”) zostały ujęte w Planie doskonalenia na 2019 r.⁷

(akta kontroli str. 139-157)

11. W związku z uruchomieniem usługi, operator OSE nie zorganizował dla pracowników Szkoły żadnych szkoleń ani nie przekazał żadnych materiałów szkoleniowych dotyczących zasad bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych. Jednakże w Szkole, w ramach uczenia dzieci bezpiecznego korzystania z Internetu, informowania rodziców o cyber-zagrożeniach oraz rozwijania kompetencji cyfrowych nauczycieli w tym aspekcie, organizowano szkolenia. I tak, m.in. przeprowadzono szkolenie:

- a) Chmura, praca w chmurze – szkolenie rady pedagogicznej Szkoły w ramach Wewnętrznego Doskonalenia Nauczycieli;
- b) Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni, cyberprzemoc i inne zagrożenia czyhające na uczniów korzystających ze współczesnych mediów społecznościowych - szkolenie rady pedagogicznej;
- c) Bezpieczny Internet - przeciwdziałanie cyberprzemocy - warsztaty dla 144 uczniów prowadzone przez psychologa z Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Iławie (dalej: PCRE);

⁷ Nie zostały jeszcze przeprowadzone.

- d) Przetwarzane danych na stanowisku pracy, w tym: naruszenia ochrony danych elektronicznych – szkolenie przeprowadzone dla 43 nauczycieli w oparciu o materiały szkoleniowe otrzymane z firmy Internet Community;
- e) Uzależnienia behawioralne dzieci i młodzieży (w tym od komputera, sieci, telefonu) – szkolenie dla 37 nauczycieli prowadzone przez psychologa PCRE;
- f) Multimedia w życiu dziecka – szkolenie dla rodziców uczniów prowadzone przez psychologa PCRE;
- g) Cyberprzemoc (wieloryb, wróżka), odpowiedzialność prawna nieletnich – szkolenie 21 uczniów przeprowadzone w Komendzie Powiatowej Policji w Iławie;
- h) Bezpieczeństwo w Internecie, odpowiedzialne korzystanie przez dzieci z mediów społecznych – szkolenie dla uczniów oraz ich rodziców prowadzone przez psychologa PCRE;
- i) Bezpieczna 4 – Korzystaj z sieci bezpiecznie – pogadanki w klasach prowadzone przez nauczycieli.

(akta kontroli str. 158)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, 13 czerwca 2019 r.

Kontroler
Edyta Piskorz-Zabujść
starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie
z up.

.....
podpis

Piotr Wanic
Wicedyrektor